عوامق جمع عمیقه

جمله‌ی دوم این است: «وعلی عوامق ثاقبات الفكر تكييفه». هفته‌ی قبل صحبت شد که «ثاقبات» انسب به «فطن» است و «ثاقبات» انسب به «فکر» است. لذا در اینجا نسخه‌ی توحیدی بهتر است. نسخه‌ی عیون، «ثاقبات الفطن و ثاقبات الفکر» بود. در آخر کار بحث شد که گویا در اینجا «ثاقبات الفطن» انسب است و «ثاقبات الفکر».

«عوامق»؛ «فواعل» همیشه جمع فاعل یا مونث شبیه آن است. مرحوم مجلسی فرموده‌اند: عوامق، جمع عمیقة است. در بحارالانوار، این خطبه‌ی شریفه در دو جا مطرح شده است. یک جای آن در کتاب التوحید بحارالانوار است. خطبه هم خطبه‌ی توحیدی است. جای آن روشن است. در جلد چهارم، صفحه‌ی دویست و بیست و یک آمده است. بیانی هم که مرحوم مجلسی برای آن دارند، در دویست وبیست و سه آمده است. این بحثی هم که ما در آن هستیم، در دویست و بیست و پنج آمده است.

اما همین خطبه را مرحوم کفعمی در بلد الامین به عنوان ادعیه‌ی روز جمعه آورده‌اند. مرحوم مجلسی هم در جلد نود بحارالانوار، چاپ اسلامیه، این را آورده‌اند. اصل خطبه را در جلد نود، صفحه‌ی صد و سی و هشت آورده‌اند: «دعاء عظيم يدعى به يوم الجمعة وهو من أدعية الاسبوع لعلي عليه‌السلام»[1]. در خود بلد الامین صفحه نود و دوم است. در بحارالانوار مقصودم بیان ایشان بود. در بلد الامین بیانات دارند اما اینجا را نمی‌دانم. آیا در بحارالانوار جلد نود، صفحه صد و سی و هشت، خود خطبه را آورده‌اند. ولی بین آن، خیلی از چیزها فاصله شده است که در صفحه‌ی دویست و بیست و پنج، بیان این خطبه آمده است. یعنی انتظار نداشته باشید وقتی خطبه تمام شد، بیانات مرحوم مجلسی بیاید. نزدیک صد صفحه جلو بروید، در صفحه‌ی دویست و بیست و پنج فرموده‌اند: «لا من شیء کان». در آنجا این خطبه را توضیح می‌دهند.

یکی از آنها همین چیزی است که در جلد چهارم فرموده‌اند. در جلد چهارم، اصلاً ذکری از «عوامق» نکرده‌اند. فرموده‌اند: «البواراع جمع البارعة وهي الفائقة. والثاقب : الثقب ، والعلل المراد بالتحديد العقلي»[2]، دیگر اسمی از «عوامق» نبرده‌اند. اما در جلد نود اسلامیه، در صفحه‌ی دویست و بیست و شش، فرموده‌اند: «و العوامق جمع العميقة». بعد نکته‌ای را راجع به «ثقب» و «مثقب» و «اثقوب» می‌گویند و بعد «تحدیده» را توضیح می‌دهند. بنابراین در آن جلد بیان خاصی را برای ما نحن فیه دارند.

---

[1]. علامه‌ی مجلسی، بحار الأنوار (چاپ مؤسسة الوفاء)، ج ۹۰، ص ۱۳۸.

[2]. همان، ج ۴، ص ۲۲۵.

بازبینی #1
ایجاد شده 24 ژوئیه 2024 12:50:40 توسط ... .
به روزرسانی شده 24 ژوئیه 2024 12:56:22 توسط ... .